

Hoe de gemeente Amersfoort van een urilift een olifant maakte

Een overzicht van alle feiten kort op een rij m.b.t. de (ver)plaatsing van de urilift

Geacht raadslid,

Er is de afgelopen jaren al veel gezegd en geschreven over de kwestie van de urilift op de Groenmarkt. Al enige tijd volg ik deze situatie met de nodige interesse, maar ook vooral met de nodige verbijstering. Dinsdag 28 september a.s. stemt u nogmaals voor of tegen de motie "verplaatsing urilift". De berichten gaan de ronde dat dit al een uitgemaakte zaak is. Maar ik wil u graag beschermen tegen het uitbrengen van uw stem gebaseerd op verkeerde of achterwege gelaten feiten. Uiteindelijk zult u dinsdag a.s. zelf bepalen wat het lot van de betrokken partijen wordt, maar ik hoop - met deze vijf bondige A4tjes - u een dermate feitelijk onderbouwd overzicht te geven dat u de correcte beslissing kunt nemen.

Hieronder vindt u een uiteenzetting van de feiten omtrent de volgende zaken:

- Waarom ooit een urilift op de Groenmarkt?
- De werkelijke kosten voor de (ver)plaatsing van een urilift
- Positiebepaling van de urilift
- Het ontstaan van een probleem (chronologisch overzicht)
- De eerdere motie van 27 april 2010
- Een nieuw alternatief? Bestaande toiletvoorziening op de Hof
- De nieuwe motie van 28 september 2010
- Een blik op de toekomst
- Belangrijke keuzes

Waarom ooit een urilift op de Groenmarkt?

Na ontvangen berichten van de koster van de Joriskerk over wildplasoverlast in de Windsteeg, de verbindende straat tussen de Groenmarkt en de Hof, is door de Gemeente bekeken of de eerder succesvol geplaatste urilift op het Lievevrouwenhof ook een oplossing kon bieden voor deze lokatie.

Wie ooit deze Windsteeg heeft bezocht kan zich wel voorstellen waarom mannen specifiek deze locatie kiezen. De Gemeente heeft jaren geleden bepaald dat de Windsteeg een openbare afvaldump locatie moest worden. Grote openstaande containers en losslingerend afval bieden een perfecte schuilplaats voor deze wildplassende mannen.

Vergelijkbaar met deze urilift kwestie zijn de klachten van omwonenden tot meerdere jaren terug te achterhalen. Het opheffen van deze afvaldump en een herlocatie naar een ondergrondse opslag (welbekend in honderden andere gemeenten) zou een opfrisbeurt zijn voor het stadscentrum en een simpele straatlantaarn, eventueel aangevuld met cameratoezicht, zouden ervoor zorgen dat iedere man zich wel twee keer bedenkt voordat hij in het volle zicht en de volle verlichting zijn plasje pleegt tegen de muur. Maar helaas, in plaats van de oorzaak aan te pakken, zijn deze wildplassende mannen in 2008 verwend met een verzinkbare plaspaal oftewel 'urilift' ter waarde van € 54.000 (exclusief de onderhoudskosten van € 16000 euro).

In bijlage A vindt u een fotoreportage van de huidige situatie in de Windsteeg.

De werkelijke kosten voor de (ver)plaatsing van een urilift

Als we naar de kosten kijken van een plaatsing en verplaatsing van een urilift, zijn de volgende openbare cijfers te vinden:

Bijlage B: € 43.744 - Kostenraming van de eerste urilift, op het Lievevrouwekerkhof in Amersfoort

Bijlage C: € 34.000 - Kosten per nieuwe lift (zelfde type) in Groningen

Bijlage D: € 32.000 + € 10.000 (!) plaatsingskosten in Amsterdam

Bijlage E: € 7500 (!) voor alleen de verplaatsing van een bestaande urilift in Lisse

Bijlage F: Verplaatsing van urilift in 1 dag in Rotterdam

Er is ook telefonisch contact gezocht met de gemeente Bunschoten; middels een openbare aanbesteding hebben drie aannemers offertes uitgebracht en de verplaatsingskosten waren € 5000. Maar alleen al uit bijlage D t/m F kunt u hopelijk ook concluderen dat er reden genoeg is om de uitspraak van wethouder dhr. Stoelinga dat een verplaatsing van de urilift € 30.000 of zelfs € 40.000 moet kosten volledig ongegrond is.

Ik vind het spijtig om te moeten constateren dat onze kersverse burgemeester dhr. Bolsius hier geen corrigerende opmerking over durft te maken. Als wethouder buitenruimte in Rotterdam was hij afgelopen jaren verantwoordelijk voor de plaatsing van in totaal 15 uriliften en een urilady, inclusief de vermelde verplaatsing uit bijlage F. Aangezien de verplaatsing in 1 dag kan plaats vinden verwacht ik dat horecaonderneming Queens volledig bereid zal zijn voor 1 dag geen terras te voeren om de werkzaamheden uit te laten voeren.

Positiebepaling van de urilift

Op basis van onderzoek en ervaringen uit andere steden wordt bepaald dat de urilift dicht bij de horecagelegenheden geplaatst moet worden. Mannen kunnen klaarblijkelijk - eenmaal net het café verlaten - niet meer dan 5 meter lopen alvorens zij wederom een plas moeten plegen.

Het ontstaan van een probleem

2007, de Groenmarkt blijkt helaas reeds volledig ingevuld door terrasvergunningen. Nou volledig... niet helemaal; waar destijds nog een antiekzaak huisvestte en op dat moment een bedrijf in verbouwing was denkt een ambtenaar nog een open plek gevonden te hebben. Dat in verbouwing zijnde bedrijf is Queens.

februari 2007	De eerste gesprekken over de horecaonderneming met de Gemeente (onder andere met dhr. Frans Oostendorp)
25 april 2007	Een wijziging bestemming wordt aangevraagd door Queens (bijlage G)
18 juni 2007	Aanvraag terrasvergunning Queens (bijlage H)
25 juli 2007	Aanvraag bouwvergunning urilift (Bijlage I)
29 juli 2007	Automatische verlening van terrasvergunning aan Queens volgens de regeling 'fictieve' vergunning (zie artikel 46 lid 5 Algemene wetboek bestuursrecht). "Verzuimen burgemeester en wethouders een besluit te nemen binnen de in het eerste lid van artikel 46 genoemde termijn (8 weken), dan is de vergunning van rechtswege verleend." Queens heeft dit bij de Gemeente gemeld en heeft verzocht om de terrasvergunning, maar de Gemeente weigert de wettelijke regels omtrent de vergunningverlening te aanvaarden.
19 november 2007	Verlening bouwvergunning urilift door dhr. Boxsem (Bijlage J) <i>"De verleende vergunning is hiermee van kracht, maar tegen deze verleende vergunning kan nog bezwaar gemaakt worden. [...] De verleende vergunning is/wordt kenbaar gemaakt via de rubriek Stadsberichten en via de website www.amersfoort.nl."</i> De wettelijke termijn in acht nemende kan iedere betrokkene 6 weken na verlening van een vergunning nog een bezwaar indienen, met intrekking van de vergunning als gevolg. Uiteraard moet deze vergunning verlening dan ook (vrijwel) direct openbaar gemaakt worden. Concrete einddatum voor bezwaren is 30 december 2007.
17 december 2007	Een maand na verlening van de vergunning wordt de vergunning pas openbaar gemaakt. 17 december zijn brieven verstuurd naar omwonenden, incl. horecaonderneming Queens. (bijlage K)
18 december 2007	Vermelding van de vergunning op www.amersfoort.nl (bijlage L)
19 december 2007	Woensdag 19 december, vermelding in Stadsberichten (bijlage M) Door de openbaring van de vergunning zo lang te laten liggen is er slechts ruim 1 week gelegenheid voor omwonenden om nog te reageren. Tijdens de raadsvergadering van 13 april j.l. werd door raadslid dhr. Alvarez aan wethouder dhr. Stoelinga de volgende vraag gesteld: "Is er voor de datum van 17 december communicatie geweest richting de betrokken ondernemers

- en met name Queens over de komst van een urilift en heeft u hier enig bewijs van in de vorm van een brief of e-mail?” Wethouder Stoelinga wist hier kort en bondig op te antwoorden: “Nee, die documenten heb ik niet.”
- 8 januari 2008 Paula Bouwer, eigenaresse van Queens - zoals gemeld druk in de verbouwing - ontvangt de brief pas op 8 januari 2008, verfrommeld in de brievenbus van Groenmarkt 13, en neemt dezelfde dag nog telefonisch contact op met de secretaresse van de burgemeester en de dhr. Grond, uitvoerder van de urilift. “Helaas, slecht nieuws. Er is helemaal niets aan te doen. De urilift gaat er komen en wel deze maand nog” was volgens mevr. Bouwer het antwoord.
- 9 januari 2008 heeft mevr. Bouwer per e-mail contact gezocht met de burgemeester en dhr. Grond om bezwaar te maken tegen de urilift. Geen reactie. (bijlage N)
- 17 september 2008 Horecaonderneming Queens ontvangt 15 maanden (!) na aanvraag haar terrasvergunning zonder enige melding van een urilift waar rekening mee gehouden hoeft te worden.
- 22 juni 2009 Terrasvergunning van Queens wordt zonder overleg gewijzigd in een nieuwe versie, waarin de voorwaarde wordt gesteld dat: “het terras uitsluitend van 9.00 tot 1.00 wordt gebruikt met dien verstande dat het terras ter plaatse van de urilift is verwijderd en verwijderd blijft op het moment voorafgaand aan en tijdens de ingebruikname van de urilift”. Er wordt dus verwacht dat bezoekers van de binnenstad gezellig hun drankje gaan doen op een terras terwijl een halve meter ernaast iemand met zijn broek open staat te plassen. Het op steeds wisselende tijden (20:00, 22:00, 01:00) verrijzen van de urilift zorgt ervoor dat de horecaondernemer, onterecht t.o.v. de overige ondernemers op de Groenmarkt haar terras heeft moeten sluiten. Naast negatief verbaasde terrasbezoekers, leverde dit ook vreemde gezichten op bij arriverende en verblijvende hotelgasten, die een pittoresker uitzicht hadden verwacht. De bediening van de lift wordt in handen geplaatst van een 'concurrent' horecaondernemer op de Groenmarkt die naar eigen inzichten de urilift mag bedienen. Dit levert de nodige - te verwachten - spanningen op.
- 27 april 2010 De urilift motie van 27 april 2010 (bijlage O); Vele gesprekken, brieven en telefoontjes ten spijt blijken beide belanghebbenden nog lijnrecht tegenover elkaar te staan. Enkele van u - BPA, VVD, D66, CDA, Trots en Ozcan - waren het met de motie eens dat de urilift overlast veroorzaakt voor de horecaonderneming(en) en dat gezocht moest worden naar een nieuwe locatie of betere gebruiksregels.
- 1 november 2010 1 november a.s. zal, via de rechtsbijstand van de ondernemers, een hoorzitting plaatsvinden. Zij hebben een rapport laten opmaken door een deskundige waaruit blijkt dat er sprake is van bestuurlijke nalatigheid en onzorgvuldig bestuur. Ook heeft de urilift, volgens de deskundige, een dusdanige status verkregen dat de vergunningen van Queens voortdurend aangepast kunnen worden en dat zij wellicht zelfs op den duur hun terrasvergunning moeten inleveren. Dit zal natuurlijk niet zonder slag of stoot verlopen.

De eerdere motie van 27 april 2010

N.a.v. de motie van 27 april 2010 is een onderzoek opgestart waarin nieuwe gebruiksregels zijn bepaald en een alternatieve locatie is voorgesteld; tegenover de achteringang van de Joriskerk. Daarbij zijn merkwaardig genoeg de nadelen voor de ondernemers niet vermeld. Het onderzoek meldt wel: “Ondernemers en de koster van de Joriskerk hebben inmiddels laten weten dat aan deze alternatieve locatie voor hen ook nadelen kleven.” Ook inderdaad, want dit zijn minstens dezelfde nadelen die horecaonderneming Queens ook ondervindt; hangjongeren, beschadiging van nabij opgestapeld terrasmeubilair, achtergebleven smerigheid waaronder afval, sigaretten en kots op de terrasomgeving, direct uitzicht vanuit de hotelkamers op mannen met hun broek omlaag en hun penis in hun handen, scheldtirades richting de eigenaressen, etc. Het is duidelijk - er is geen horecaonderneming (of koster) op de Groenmarkt die de urilift ook maar

enigszins in de buurt van zijn onderneming wil hebben. Onbegrijpelijk alleen dat de klachten van deze ondernemers zo goed worden gehoord, maar die van onderneming Queens al die tijd teniet worden gedaan.

De opgestelde nieuwe gebruiksvoorwaarden voor de urilift:

- de bedieningstijden mogen niet conflicteren met markt- of terrastijden of vergunningen (terrasvergunningen);
De voorwaarden zijn in het collegebesluit van 29 juni 2010 aangevuld met:
- als de urilift in gebruik is moet er tenminste vijf meter afstand zijn tot het dichtstbijgelegen (in gebruik zijnde) terras.

Deze beide gebruiksvoorwaarden die ogenschijnlijk zijn opgesteld ter bescherming van de ondernemers zijn natuurlijk een wassen neus. Voor u als Gemeente is het heel simpel; u past wederom de tijden van de terrasvergunning aan en weg is het 'in gebruik zijnde' terras. Dit bleek ook het geval na het terrasseizoen; de urilift kreeg wintertijden vanwege een festival. Vanaf 22.00 konden de gasten van Queens uitkijken op de 2 meter hoge, grijze plaszuil.

Een nieuw alternatief: bestaande toiletvoorziening zeer nabij de Windsteeg en Groenmarkt

Velen wellicht vergeten, maar er is ook een alternatief die zowel kostenefficiënt is, alswel een alternatieve lokatie biedt voor de Groenmarkt EN de Hof. Reeds in 2001 heeft dhr Van Wegen deze optie al aangedragen. Aan de andere kant van de kerk, om de hoek van de problematische Windsteeg (naast Café De Blauwe Engel) bevindt zich een bestaand openbaar toilet 'onder' de kerk. Op dit moment is deze alleen toegankelijk voor marktkooplieden en wordt deze zelden of nooit gebruikt. Wel heeft bijvoorbeeld de betreffende festivalorganisatie deze toiletten ingezet tijdens Dias Latinos. Dit toilet is niet zomaar een openbare plaszuil, zonder enige vorm van privacy. Hier kunnen namelijk drie personen tegelijk, zonder schending van openbare zedelijkheid, naar het toilet en zowel mannen, vrouwen als gehandicapten kunnen hier gebruik van maken.

Dit alternatief is zeer simpel en kostenefficiënt te realiseren. De volgende dag kan er schoongemaakt worden, of er kan een toiletjuffrouw (of heer) aanwezig zijn. Als de Gemeente dan op de belangrijke horecapunten (Groenmarkt en Hof) duidelijke bordjes plaatst die verwijzen naar de openbare toiletvoorziening dan kan iedereen, ook het toeristisch publiek, er gebruik van maken. Een mooie voorziening die 24 uur per dag beschikbaar kan zijn. Bij navraag blijkt dat de horeca ondernemers het geen enkel bezwaar als mensen bij hen willen plassen. Andere gemeenten hebben dergelijke bestaande voorzieningen niet en zijn daarom aangewezen op alternatieven als een urilift. Voor Amersfoort geldt dit duidelijk niet. Er zijn geen high tech, grijze plaszuilen nodig in ons historische hart als er al uitstekende voorzieningen zijn die onnodig achter slot en grendel worden gehouden.

De nieuwe motie van 28 september 2010 (bijlage P)

Het is spijtig dat het niet mogelijk is gebleken voor de betreffende raadsleden om een waterdichte motie op te stellen. Daar was wellicht de tijd te kort voor. De vermelding van drie locaties als alternatieven beperkt de motie onnodig. De Gemeente zal onmiddellijk met bezwaren komen: de Papehofstede is te smal. Voor de Windsteeg geven elektriciteitsdraden problemen en dan blijft wederom de Groenmarkt over. Hiervan is - uit het onderzoek n.a.v. voorgaande motie - gebleken dat dit minstens een jaar aan onderzoek met zich meebrengt en dat alle deelnemers van de Groenmarkt - net als Queens - fel tegen een plaatsing 'voor hun deur' zijn.

Daarnaast biedt de zin 'pas te verplaatsen als het alternatief gerealiseerd is' de wethouders alle ruimte om nog jarenlang de verplaatsing uit te stellen. Zolang zij geen alternatieve locatie vinden, hoeft de urilift immers niet verplaatst te worden en blijven de ondernemers nog jarenlang de hinderlijke ongemakken ervaren. Ook zullen de additionele kosten voor nachtelijke (of zeer vroege) schoonmaakwerkzaamheden erg hoog worden voor de Gemeente en de nodige geluidsoverlast met zich meebrengen voor de hotelgasten van Queens.

Een blik op de toekomst

Uit gesprekken met de eigenaressen van horeca onderneming Queens blijkt dat zij de toekomst

m.b.t. de urilift en hun onderneming somber inzien. De bedieningsovereenkomst toont dat de gemeente en een concurrent ondernemer op het plein (in bezit van de afstandsbediening) ten alle tijden zonder overleg kunnen bepalen dat de urilift omhoog moet. Of de lift nu om 20:00, 22:00, 01:00 of zoals tijdens festivals bleek de HELE dag omhoog moet, Queens heeft zich maar aan te passen. De angst voor verruiming van de urilift tijden is dan ook sterk bij de eigenaressen aanwezig. Rotterdam voert bijvoorbeeld urilift-tijden op donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag. Queens blijft als enige ondernemer de volledige lasten dragen van de urilift, in het verleden, nu en afhankelijk van de beslissingen van u en uw collega's, ook in de toekomst.

Het kan niet de bedoeling zijn van de gemeente om gelijkwaardige ondernemers verschillende rechten en plichten te geven. Zolang de Gemeente geen duidelijke positieve acties onderneemt zal de urilift nog een jarenlange affaire blijven. De eerste communicatiewisselingen tussen de horeca eigenaressen en de landelijke pers heb ik bijvoorbeeld al mogen aanschouwen - alle voorgaande krantenstukken en tv uitzendingen op ondermeer RTV Utrecht en SBS6 nog even daar gelaten.

Deze situatie is vooral ook geen goede reclame voor onze stad. Burgers en ondernemers moeten we kunnen vertrouwen op een integer en transparant werkend, gemeentelijk apparaat, die alle mensen gelijk en gelijkwaardig behandelt.

Belangrijke keuzes

Er zijn een aantal belangrijke keuzes die u nu of binnenkort moet maken;

- Gaan wij als gemeente onze verantwoordelijkheid nemen en niet alleen toegeven dat er fouten zijn gemaakt, maar ook daadkrachtig actie ondernemen om onze fout te herstellen?
- Gaan we de urilift van de Groenmarkt verplaatsen voor de kosten van € 7500 naar bijv. een andere effectieve lokatie zoals de Hof of elders in Amersfoort? Zie pagina 1 van dit document voor de verantwoording van dit bedrag.
- Of verwijderen we de urilift op de Groenmarkt direct en sluiten we meteen de hele affaire en de te verwachten toekomstige slepende procedures?
- Gaan we in deze tijd van bezuinigingen wederom € 54.000 (+ € 16.000 onderhoudskosten) uitgeven aan 1 of meer uriliften, zodat we wildplassende mannen van hun eigen openlucht toilet kunnen voorzien?

Burgemeester, wethouders, raadsleden, probeer u te herinneren waarom u uw huidige functie heeft aangenomen en welke eed u heeft afgelegd. Denk aan uw kiezers en handel naar eer en geweten met de juiste feiten en goede intenties.

Non nobis solum nati sumus

(We zijn er niet alleen voor onszelf)